

BURKON TURİZM VE KONGRE
2023

MİLLİ MÜCADELENİN 100. YILI

100
CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI

burken®
TURİZM & KONGRE

Kitap Danışmanı: Prof. Dr. Yusuf OĞUZOĞLU
Hazırlayanlar : Hasan EKER - Serkan DEMİRKESEN
Grafik - Tasarım: Bilal GÜLER

www.burkon.com

ÖNSÖZ

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılı kutlu olsun!

Gençlerimize ve çocuklarımıza Cumhuriyetimizin kazanımlarını ve kuruluşunun zorluklarını anlatmak, aydın Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının her birinin önemli görevidir.

Biz de BURKON Turizm Kongre ve Organizasyon olarak bu bilinçle 2023 yılı boyunca organizasyonlarımızda yer vermek üzere bir sergi hazırlama ve sergi kitabı basma kararı aldık.

Cumhuriyetimiz, Çanakkale Zaferi ile başlayan, Atatürk' ün 1919'da Samsun'a çıkışı ile TBMM' nin temellerinin atıldığı, Anadolu' da örgütlenildiği, Sivas ve Erzurum Kongreleri ile devam eden, 1920' de TBMM'nin kurulduğu, 1921' de I. ve II. İnönü Savaşları, 1922'de Atatürk'ün Başkomutanlık yetkisi aldığı Büyük Taarruz ve sonucunda düşmanın İzmir'de denize dökülmesiyle kazanılan zafer ve 29 Ekim 1923' te Cumhuriyetin ilanı Türk milletini gururlandıran bir süreçtir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin gelişmesi, harf, kıyafet, sanayi devrimleri ve kadınlara seçme seçilme hakkı tanınması gibi üstün başarılar ile devam etmiştir.

Dünyaya örnek olan bu mücadelede üstün zekası ve çalışkanlığı ile liderlik yapan başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehit ve gazilerimizi minnetle anıyoruz.

Ne Mutlu Türküm Diyene...

Hasan EKER
Burkon Turizm
Kongre ve Organizasyon

MİLLİ MÜCADELE KRONOLOJİSİ

Trablusgarp Savaşı (Milli Mücadele Dönemi Dışındadır)	1911
I. Dünya Savaşı	1914 - 1918
Çanakkale Savaşı (Milli Mücadele Dönemi Dışındadır)	1915 - 1916
Mondros Ateşkes Antlaşması	30 Ekim 1918
Yunanlıların İzmir' i İşgali	15 Mayıs 1919
Mustafa Kemal' in Samsun' a Çıkışı	19 Mayıs 1919
Havza Genelgesi	29 - 29 Mayıs 1919
Amasya Genelgesi	22 Haziran 1919
Erzurum Kongresi	23 Temmuz 1919
Sivas Kongresi	4 Eylül 1919
Büyük Millet Meclisi' nin Açılması	23 Nisan 1920
Gümrü Antlaşması	3 Aralık 1920
I. İnönü Savaşı	6 Ocak 1921
II. İnönü Savaşı	23 Mart 1921
Kütahya - Eskişehir Savaşları	10 - 24 Temmuz 1921
Sakarya Meydan Muharebesi	23 Ağustos 1921
Ankara Antlaşması	20 Ekim 1921
Başkomutanlık Meydan Muharebesi	26 Ağustos 1922
İzmir' in Kurtuluşu	9 Eylül 1922
Mudanya Ateşkes Antlaşması	11 Ekim 1922
Lozan Barış Antlaşması	24 Temmuz 1923

ÇANAKKALE ZAFERİNİN ÖNEMİ

Çanakkale’de Türklerin kazandığı zafer, İngiliz ve Fransızların müttefikleri olan Rus Çarlığı’na yardım götürememesine neden olmuştur. Böylece Lenin önderliğindeki Bolşevikler devrim yapmış ve Rusya’daki monarşiyi yıkmışlardır. Kurulan Sovyetler Birliği savaştan çıkmış ve 1991’e kadar süren bir soğuk savaşın da adımları atılmış oldu.

Zafer kazanılmış ama savaş kaybedilmişti. Başkent İstanbul’da İngiliz ve Fransız gemileri demirlemiş, Osmanlı topraklarını paylaşıyorlardı. Ama Çanakkale’de ünü her yere yayılan Mustafa Kemal, bu zaferdeki büyük payı sayesinde duyulmamış olsaydı, 1919 yılının 19 Mayıs’ında Samsun’a çıktığında sonradan Kurtuluş Savaşı’na dönüşecek milli mücadele için bu kadar insanı yanına çekemeyebilirdi.

İngiltere sömürgesi olan Avustralya ve Yeni Zelanda, ANZAC (Australian and New Zealand Army Corps) adındaki birlikleriyle Çanakkale’ye gelmişler, belki de hiç görmedikleri İngiltere ve onun kralı için canlarını vermişlerdi. Savaşların milletlerin değil kişilerin işi olduğunu bilen Atatürk ise, savaşta hayatını kaybeden Anzak askerlerine ve annelerine hitaben söylediği “Onlar bu topraklarda canlarını verdikten sonra bizim de evlatlarımız olmuşlardır.” sözleriyle dünyaya bir kere daha örnek olmuştur.

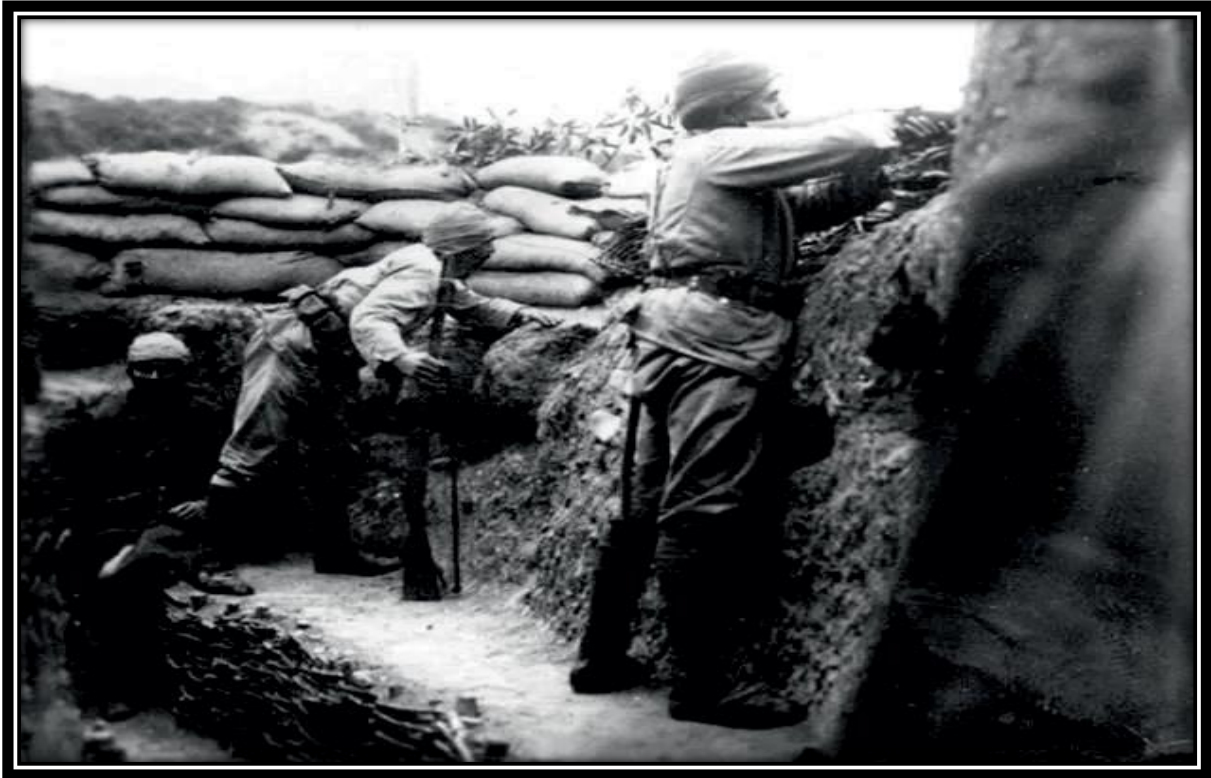
Kocaman bir dünya savaşının sadece bir cephesi olsa da, Çanakkale hem kazanan hem de kaybeden için pahalıya mal oldu. 490.000’e yakın askerle gelen işgalci kuvvetler, 300.000’den fazla kayıp verdi. Buna karşılık Osmanlı tarafının 315.000 askerinin 250.000 tanesi ana yurdunu korurken şehit oldu. O tarihe kadar eşi görülmemiş bir cephe olan Çanakkale, sonucunda toplamda yarım milyondan fazla insan genç yaşta hayatını kaybetti.

“Çanakkale Zaferi, Türk askerinin ruh kudretini gösteren şayanı hayret ve tebrik bir misaldir. Emin olmalısınız ki, Çanakkale Muharebelerini kazandıran bu yüksek ruhtur.”

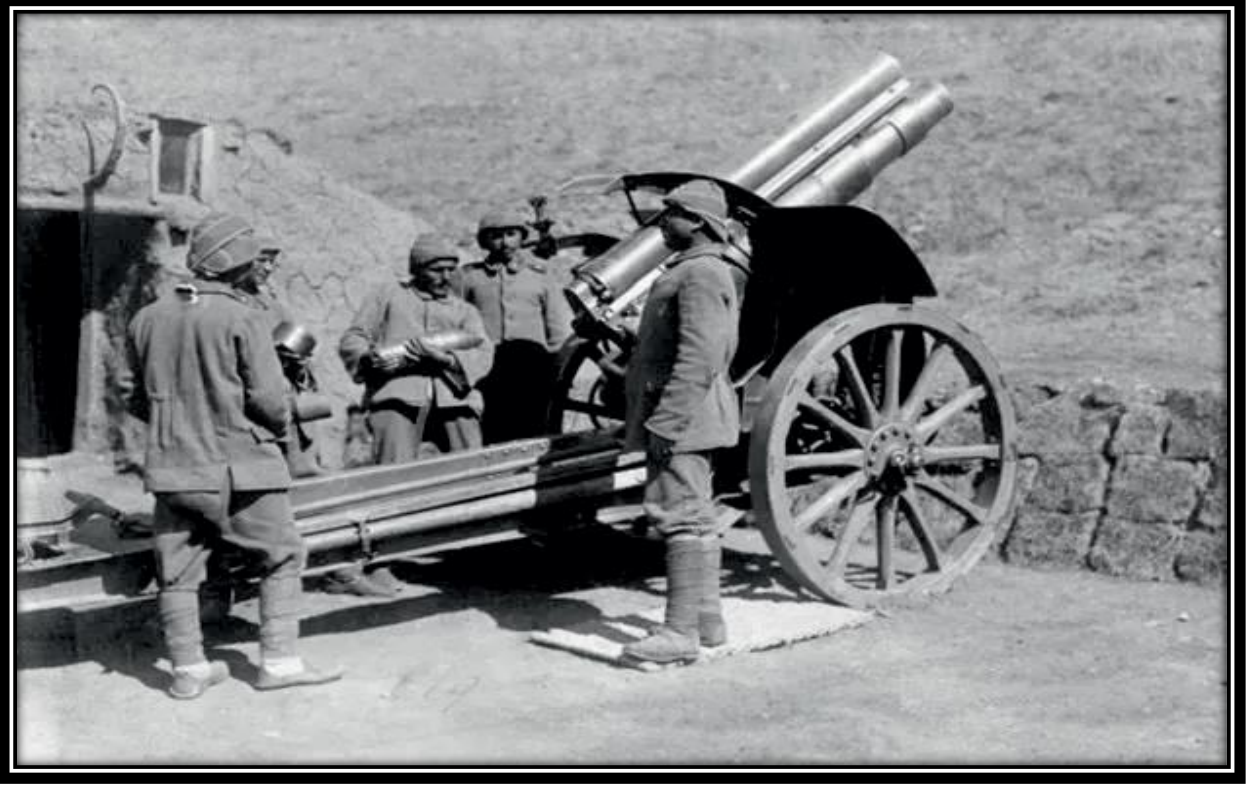
Mustafa Kemal Atatürk

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

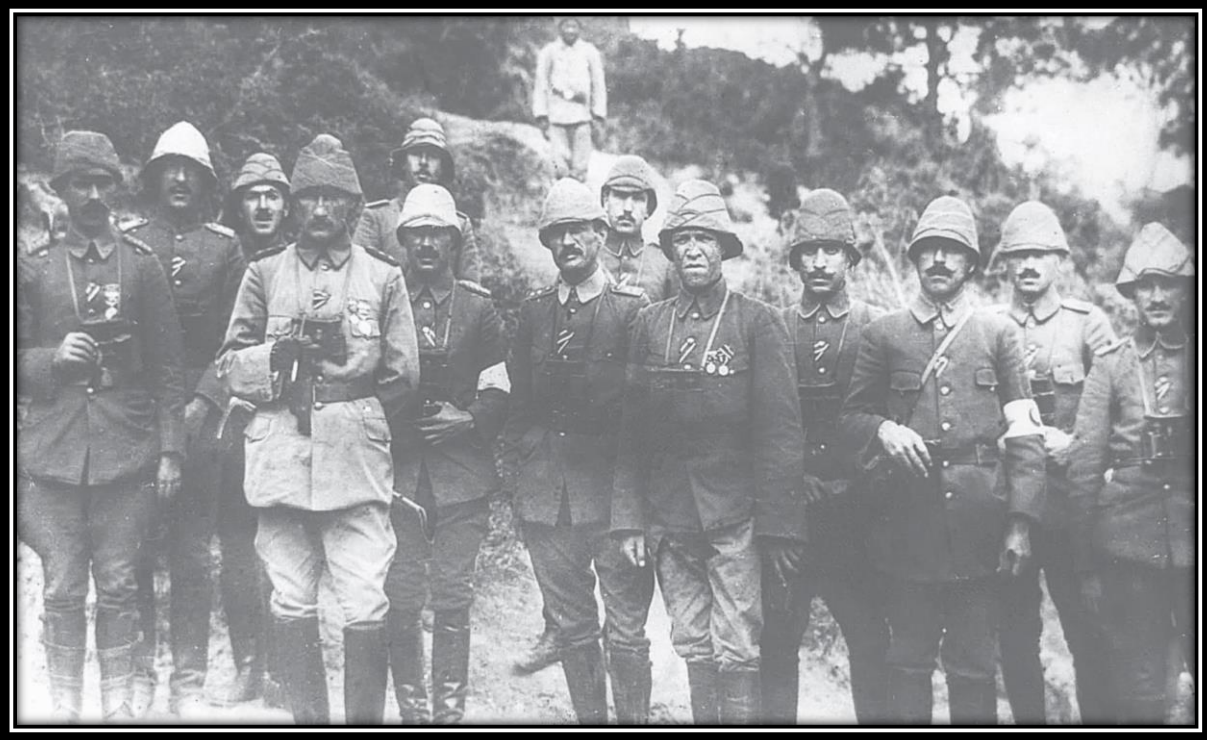

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

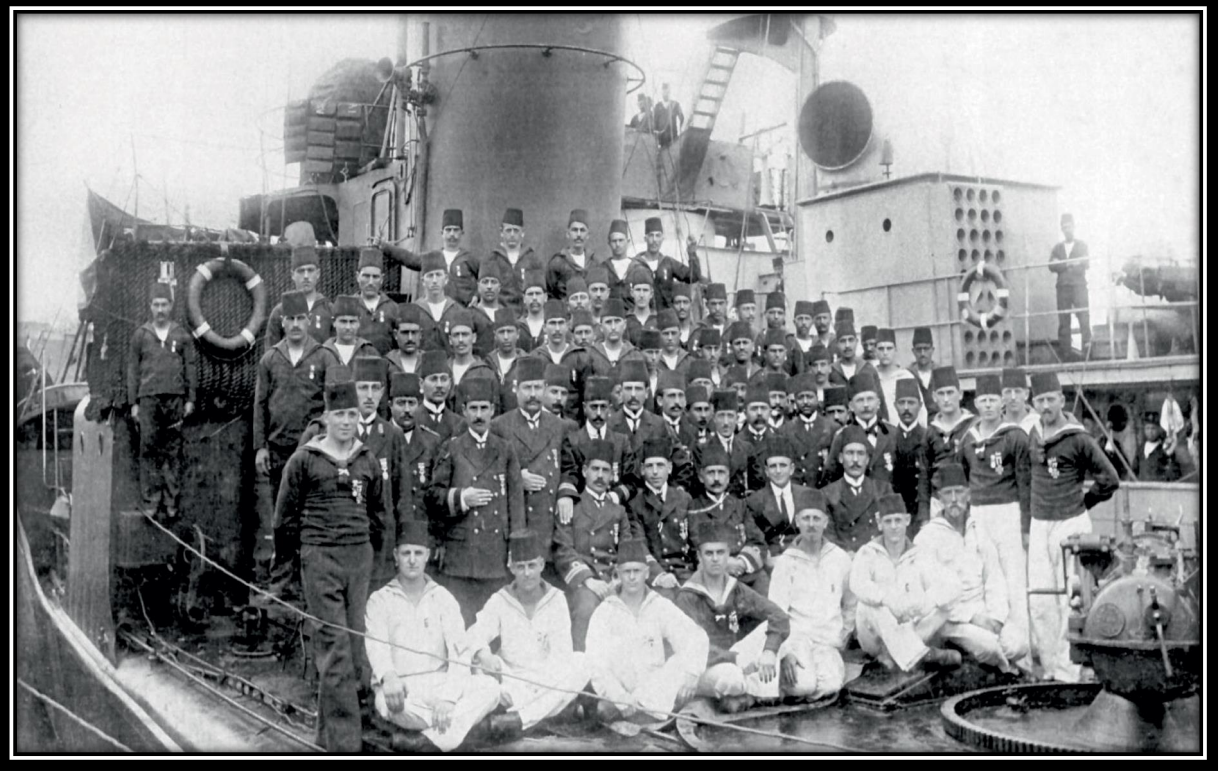

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

Çanakkale Savaşı,
1915

Çanakkale Savaşı,
Şubat 1915, Gelibolu

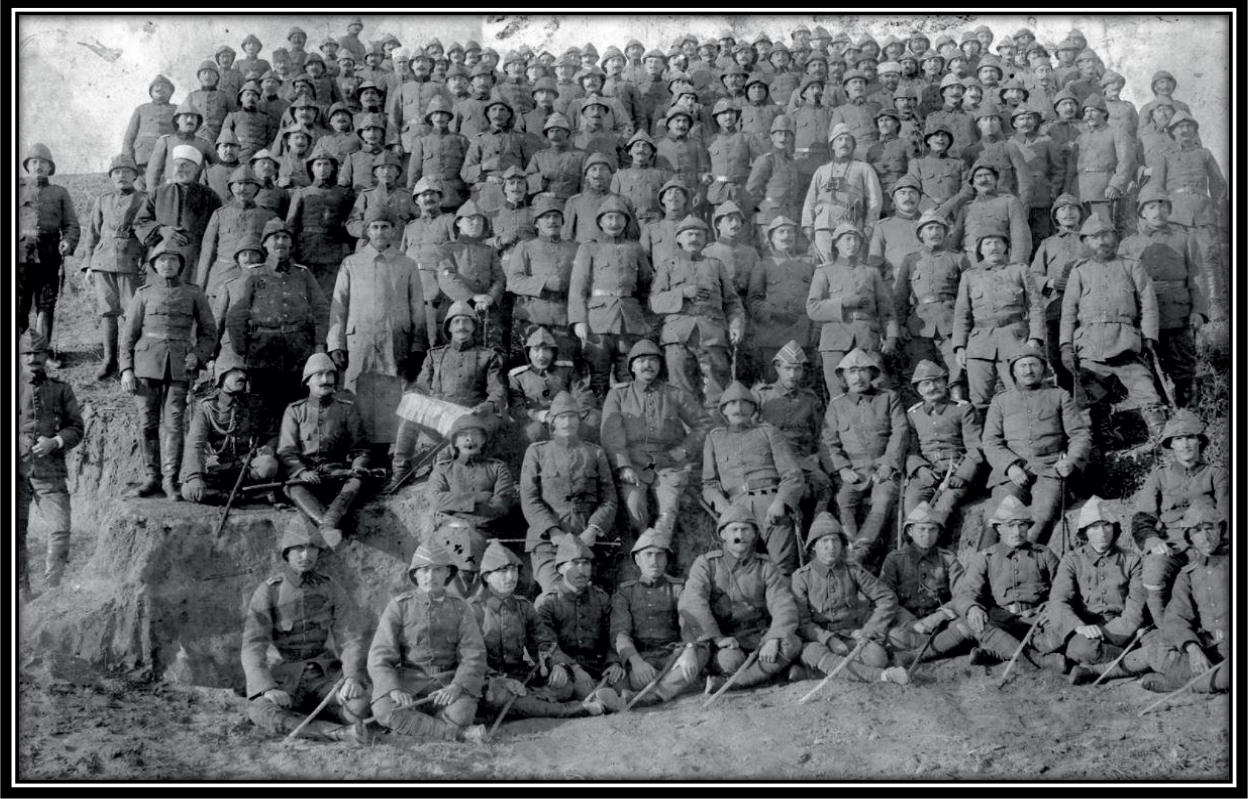

Cevat Paşa Alman subaylar ve karargah erkani ile birlikte
18 Mart 1915, Çanakkale

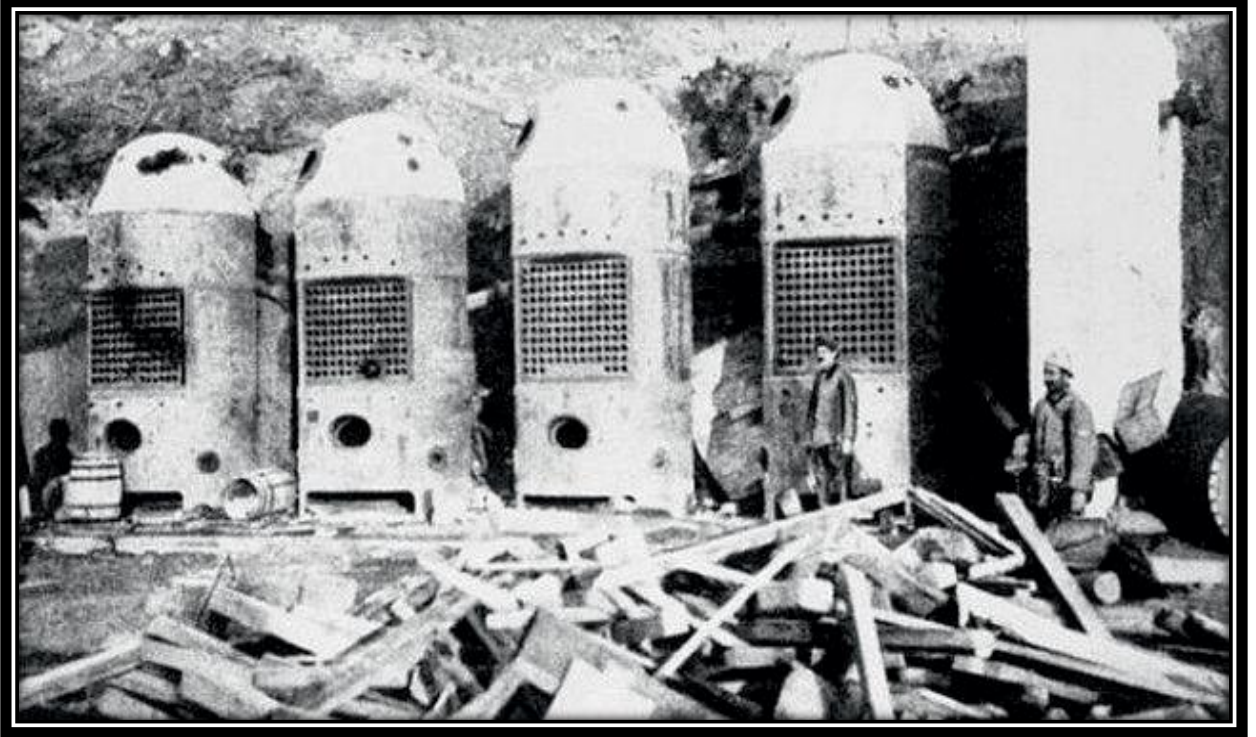

Çanakkale Savaşı,
Mart 1915, Çanakkale

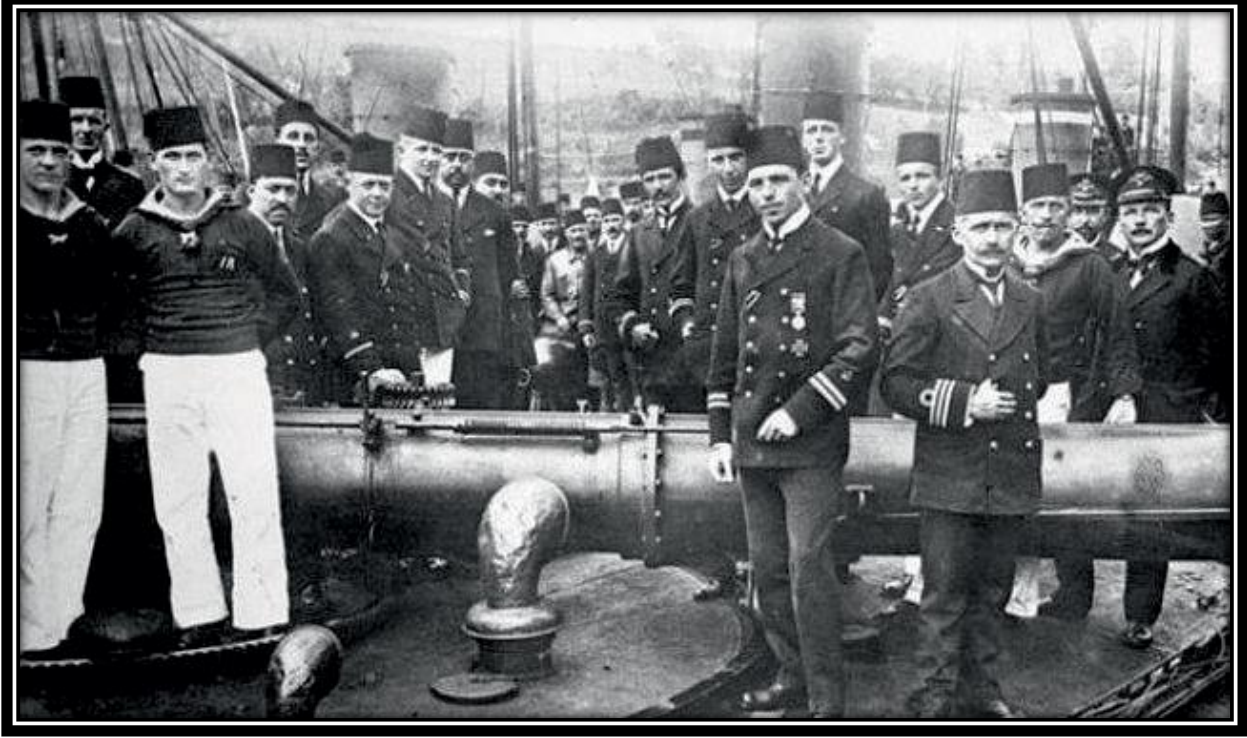

Çanakkale Savaşı,
Mart 1915, Çanakkale

Anzak Koyu'nda inşa edilen su arıtma tesisi
Nisan 1915, Çanakkale

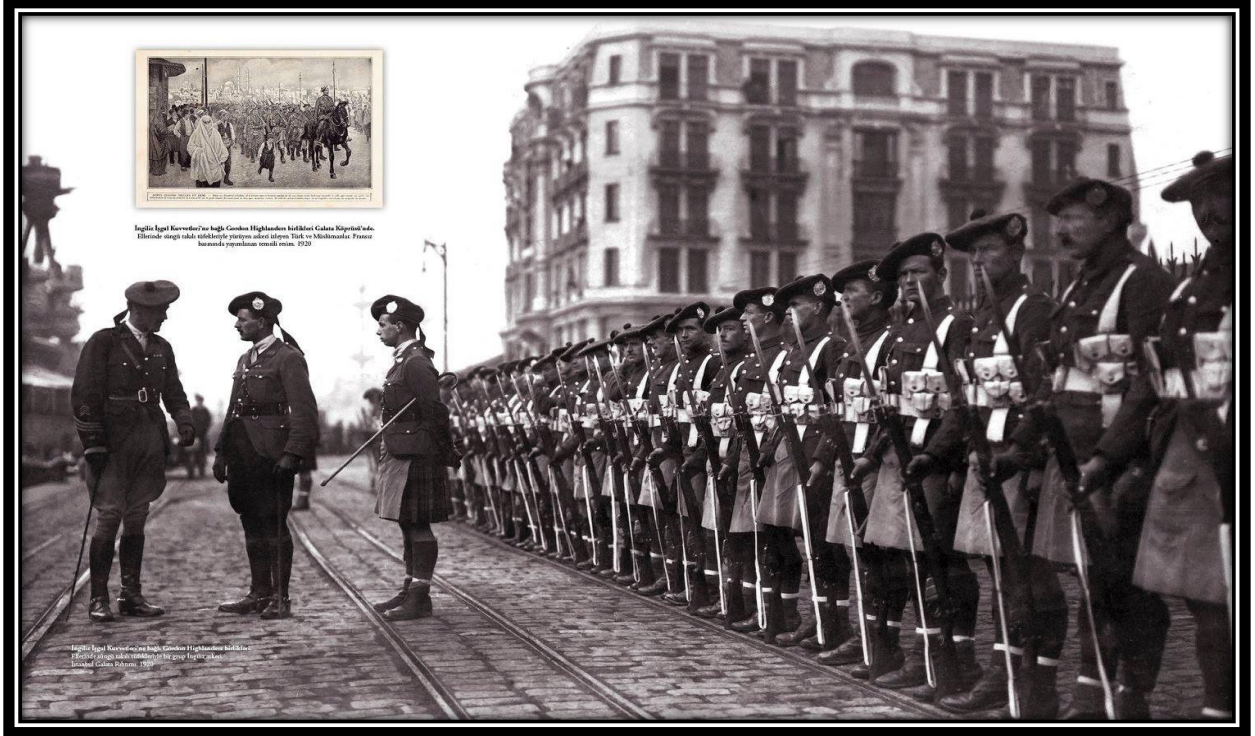

İngiliz ve Fransız gemilerini yarararak boğazı mayınlarla döşeyen
Türk gemisi ve mürettebatı
1915, Çanakkale

Gelibolu'ya erzak takviyesi yapan kervanlar
1915, Çanakkale

İstanbul' un işgali ve Mustafa Kemal Paşa' nın
Ankara' da TBMM' ni toplantıya çağırması.

İşgal Tarihi: 16 Mart 1919 - 19 Mart 1919

TBMM seçilecek yeni üyelerle ve İstanbul meclisinden gelecek üyelerle oluşturulacaktı. Birer seçim çevresi kabul edilen her sancaktan 5 üye seçilecekti. Bütün partiler, dernekler ve topluluklar aday gösterilebilecekti. Ayrıca isteyen bağımsız olarak da aday olabilecekti.

Mustafa Kemal Paşa' nın hazırladığı ilk taslakta «Müslüman olmayan topluluklar seçime sokulmayacaktır» diye bir bölüme de yer verilmişti. Karabekir de seçimlerin yalnızca Müslümanlar arasında yapılmasını pek uygun bulmuştu fakat son düzenlemede işgalin doğurduğu tepkiyi yansıtan bu hüküm çıkartılmıştı.

Seçilenler 15 gün içinde Ankara' da toplanacaktı.

İngilizler İstanbul' u işgal ederken Misak-ı Milli kararını alan vatansever mebusları Malta' ya sürgüne gönderiyorlardı.

Gazeteci Hasan Tahsin

15 Mayıs 1919 sabahı saat yedi buçuk sıralarında önce Yunan gemilerinden Patris ve Atronitos isimli gemiler Pasaport'a yanaştı ve bir grup Yunan Efzon Alayı saat 08:55 sıralarında askeri gemiden inerek karaya çıktı. Punta'dan ilerleyerek Kadifekale'yi işgal edeceklerdi. Bu esnada onbinlerce yerli Rum ellerindeki Yunan bayrakları ve çiçekler ile Kordonboyu'nu kaplamışlardı. Kalabalık inen Yunan askerlerine alkış tutuyordu. İlk Yunan taburu yaya olarak Hükümet konağı, kışla, kokaryalı istikametinden Karantina'ya doğru yürüyüşe geçmişti. Hasan Tahsin Konak Meydanı Kordonboyu'nda koyu renkli takım elbisesi ile bekliyordu. Yürüyüş kolunun baş tarafı kışla hizasını geçip yola saptıktan sonra, Hasan Tahsin kalabalığın arasından sıyrılarak öne geçti. Hasan Tahsin'in sesli bir şekilde "Olamaz, olamaz, böyle ellerini sallaya sallaya giremezler" diye söylendiği duyulmuştur. Tahsin daha sonra yanında bulunan revolver ile düşmana ilk ateşi açmış ve iki Efzon askerini öldürmüştü. Böyle bir direniş beklemeyen Yunan Alayı şaşırılmıştı. Daha sonra ise yanında fazla yandaşı olmayan Tahsin, Yunan Alayı tarafından açılan ateş ve ardından süngüleme sonucunda, Kordonboyu'nda kalabalığın önünde henüz 31 yaşında yaşama veda etmiştir.

Hasan Tahsin'in cesedi ise İzmir Saat Kulesi'nin altında bulunmuştur.

İlk Kurşun, 15 Mayıs 1919

MUSTAFA KEMAL PAŞA' NIN SAMSUN' A ÇIKIŞI

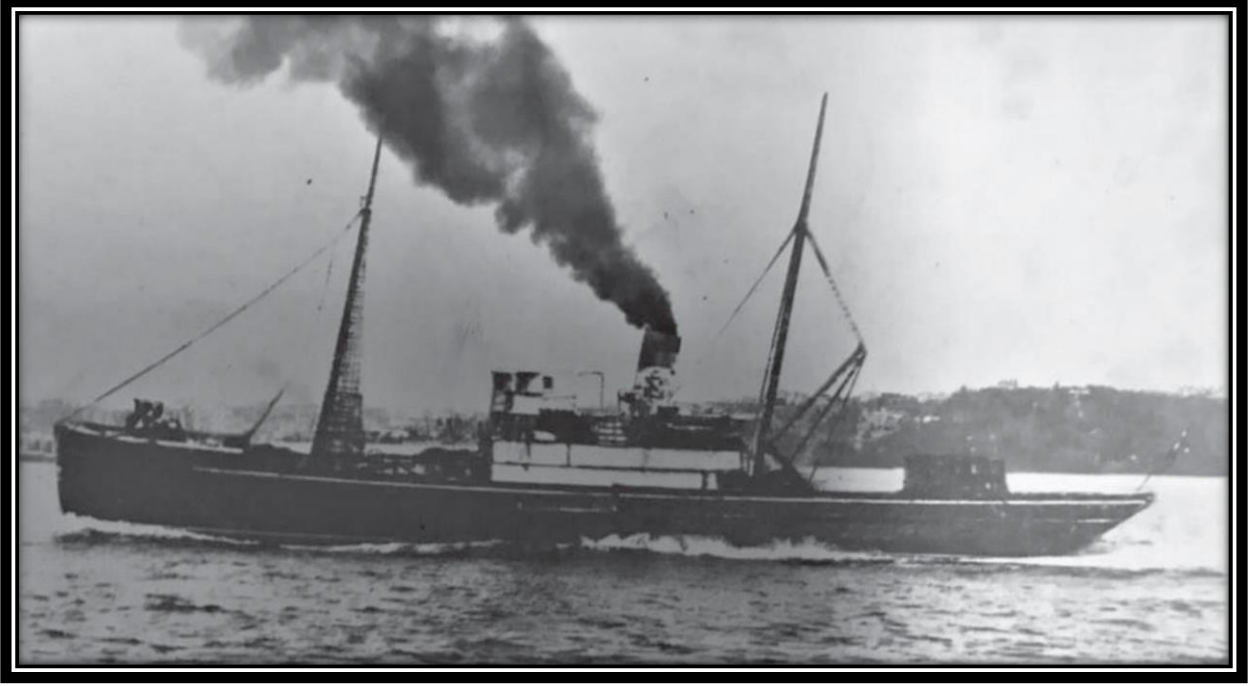
30 NISAN 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın 9. Ordu Kıtaatı Müfettişliğine atanmasını içeren Hükümet Kararnamesi Padişah Vahdeddin tarafından onaylandı.

05 MAYIS 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a atanma emri, Takvim-i Vekayi' de yayımlandı.

16 MAYIS 1919 - Mustafa Kemal Paşa karargâhıyla birlikte 16 Mayıs 1919'da bandırma Vapuru ile yola çıktı. Karargâhında bulunan subaylar rütbe sırası ile Kurmay Albay Refet Bey (General Refet Bele) (3. Kor. K.), Kurmay Albay Manastırlı Kazım Bey (General Kazım Dirik) (Müfettişlik Kur. Bşk.), Dr. Albay İbrahim Tali Bey (Öngören) (Müfettişlik Sağlık Bşk.), Kurmay Yarbay Mehmet Akif Bey (Ayıcı) (Kurmay Bşk. Yardımcısı), Kurmay Bnb. Hüsrev Bey (Gerede) (Karargâh Erkan-ı Harbiyesi İstihbarat ve Siyasiyat Şubesi Müdürü), Topçu Bnb. Kemal Bey (Doğan) (Müfettişlik Topçu K.) Dr. Bnb. Refik Bey (Saydam) (Sağlık Başkan Yardımcısı), Yzb. Cevat Abbas (Gürer) (Müfettişlik Başyaveri), Yzb. Mümtaz (Tünay) (Kurmay Mülhakı), Yzb. İsmail Hakkı (Ede) (Kurmay Mülhakı), Yzb. Ali Şevket (Öndersev) (Müfettişlik Emir Subayı), Yzb. Mustafa Vasfi (Süsoy) (Karargâh K.), Ütğm Hayati (Kurmay başkanı Emir Subayı ve Müfettişlik Kalem Amiri), Ütğm Arif Hikmet (Gerçekçi) (Kurmay Mülhakı sonra 3. Kor. K. Yaveri), Ütğm. Abdullah (İaşe Subayı), Tğm. Muzaffer (Kılıç) (müfettişlik ikinci yaveri), birinci sınıf kâtip Faik (Aybars) (Şifre Kâtibi), Dördüncü sınıf Kâtip Memduh (Atasev) (Şifre Kâtibi Yardımcısı) idi. Bandırma Vapuru, Kızkulesi açıklarında İngilizler deniz kuvvetlerince durdurulmuşsa da sonra yola devam etmesine izin verilmişti.

17 MAYIS 1919 - Mustafa Kemal Paşa ile Samsun'a çıkanlardan Hüsrev Gerede de hatıralarında, Samsun yolculuğu ile ilgili şu bilgileri vermektedir. "17 Mayıs 1919, hava kötü. Hep yataklardayız. Mitralyöz Arif, Dr. Refik, Topçu Kemal, bir kamaradayız. Kamaramız vahşi hayvan kamarasına benziyor. Ara sıra başımızı kaldırıp birkaç kelime konuşuyoruz. 9.30 sıralarında İnebolu'ya yanaştık. Fakat 17-18 Mayıs gecesini pek fena geçirdik. 18 Mayıs öğle üstü Sinop Limanı'na girdik. Çok şükür sallantı kesildi. Yataklardan fırladık. Tıraş olduk, yıkandık, güvertede hava aldık, güneşlendik Dr. Refik'in nane suyu aklımızı başımıza getirdi. Saat 3'te vapurda bizimle gelip karaya çıkan Liva Mutasarrıfı Mazhar Tevfik Bey, Sinop'tan bize İzmir'in işgali ile ilgili yazılı bilgi getirdi. 13 Mayıs'tan beri İzmir'in işgal olunacağına dair belirtiler görülmeye başlamış, Redd-i İlhak girişimi canlanmış ve 15 Mayıs'ta işgal başlamış. İzmir'deki çatışmadan sonra Yunan birlikleri şehri terk etmek zorunda kalmışlar."

19 MAYIS 1919 - Mustafa Kemal Paşa ve karargâhı 19 Mayıs 1919 sabahı Samsun'a varabildi. Sabahleyin kurmay Binbaşı Mahmut Ekrem Bey, sandalla gemiye yanaştı. Ekrem, güvertede bulunan Mustafa Kemal Paşa'nın yanına giderek askerce bir selam verdi. "Hoş geldiniz paşam" dedi. Böylece Mustafa Kemal Paşa'yı Samsun'da ilk karşılayan Mahmut Ekrem Bey olmuştur.

Bandırma Vapuru, IX. Ordu Kıtaatı Müfettişliği görevini icra edecek olan Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşlarını 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ulaştıran ve Türk Millî Mücadelesinin Anadolu üzerinden başlatılmasında çok önemli bir görevi yerine getiren vapur olarak tarihimizdeki yerini almıştır. Zira Bandırma Vapuru, Millî Mücadele'nin Anadolu içlerine doğru ilerleyip tüm yurda yayılmasında büyük görevleri üstlenecek olan önemli subayları, yani Mustafa Kemal Paşa ile Karargâh Heyetini, üç günlük deniz yolculuğunun ardından İstanbul'dan Samsun'a getirmiş ve adeta bir milletin kaderini taşıyan vasıta olmuştur.

19 Mayıs 1919

Atatürk' ün Samsun' a çıkışı
19 Mayıs 1919, Samsun

Erzurum Kongresi Hazırlıkları Yapılırken
23 Temmuz - 7 Ağustos 1919

“Erzurum Kongresi”, Anadolu’da Amasya Genelgesi’nden sonra Milli Mücadele’nin ikinci adımı olarak atılan bağımsızlık meşalesidir.
23 Temmuz - 7 Ağustos 1919, Erzurum

Erzurum Kongresi
23 Temmuz - 7 Ağustos 1919, Erzurum

Erzurum Kongresi' nin yapıldığı Mekteb-i Sultani binası
23 Temmuz - 7 Ağustos 1919, Erzurum

ERZURUM KONGRESİ KARARLARI

- İlk kez milli sınırlardan bahsedilmiş; vatanın bir bütün olduğu ve parçalanamayacağı ilk kez bu kongrede kabul edilmiştir.
- Kurtuluş yolu olarak görülen manda ve himayenin kabul edilmeyeceği vurgulanmıştır.
- Her türlü işgale karşı milletin kendini savunacağı belirtilmiştir.
- Azınlıklara, sosyal dengemizi ve siyasi yapımızı bozacak ayrıcalıklar verilemez ilkesi kabul edilmiştir.
- İstanbul hükümetinin ülkenin bütünlüğü ve milletin bağımsızlığını sağlayamaması halinde geçici bir hükümet kurulacaktır.
- Kuvay-ı Milliye'yi etkin, milli iradeyi hâkim kılmak esastır ilkesi kabul edilmiştir.
- Kapalı halde bulunan Meclis-i Mebusan'ın derhal açılması talep edilmiştir.
- Milli iradenin saltanat ve hilafeti de kurtaracağına altı çizilmiştir.
- Başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Temsil Heyeti oluşturulmuştur.

Mustafa Kemal Paşa ve beraberindeki heyet tarafından 4 Eylül 1919 Perşembe günü saat 14.00'te Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı Sivas Kongresi yapıldı.
4 - 11 Eylül 1919, Sivas

Sivas Kongresi
4 - 11 Eylül 1919, Sivas

Sivas Kongresi
Bugünkü Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi binasında yapılmıştır.
4 - 11 Eylül 1919, Sivas

SİVAS KONGRESİ KARARLARI

- Milli sınırları içinde vatan bölünmez bir bütündür, parçalanamaz.
- Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı millet top yekûn kendisini savunacak ve direnecektir.
- İstanbul Hükümeti, harici bir baskı karşısında memleketimizin herhangi bir parçasını terk mecburiyetinde kalırsa, vatanın bağımsızlığını ve bütünlüğünü temin edecek her türlü tedbir ve karar alınmıştır.
- Kuvay-ı Milliye'yi tek kuvvet tanımak ve milli iradeyi hâkim kılmak temel esastır.
- Manda ve himaye kabul edilemez.
- Milli iradeyi temsil etmek üzere, Meclis-i Mebusan'ın derhal toplanması mecburidir.
- Aynı gaye ile milli vicdandan doğan cemiyetler, "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında genel bir teşkilat olarak birleştirilmiştir.
- Genel teşkilatı idare ve alınan kararları yürütmek için kongre tarafından Temsil Heyeti seçilmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk,
Sivas Kongresi Heyeti Temsiliye ile Birlikte
4 - 11 Eylül 1919, Sivas

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı
23 Nisan 1920, Ankara

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı
23 Nisan 1920, Ankara

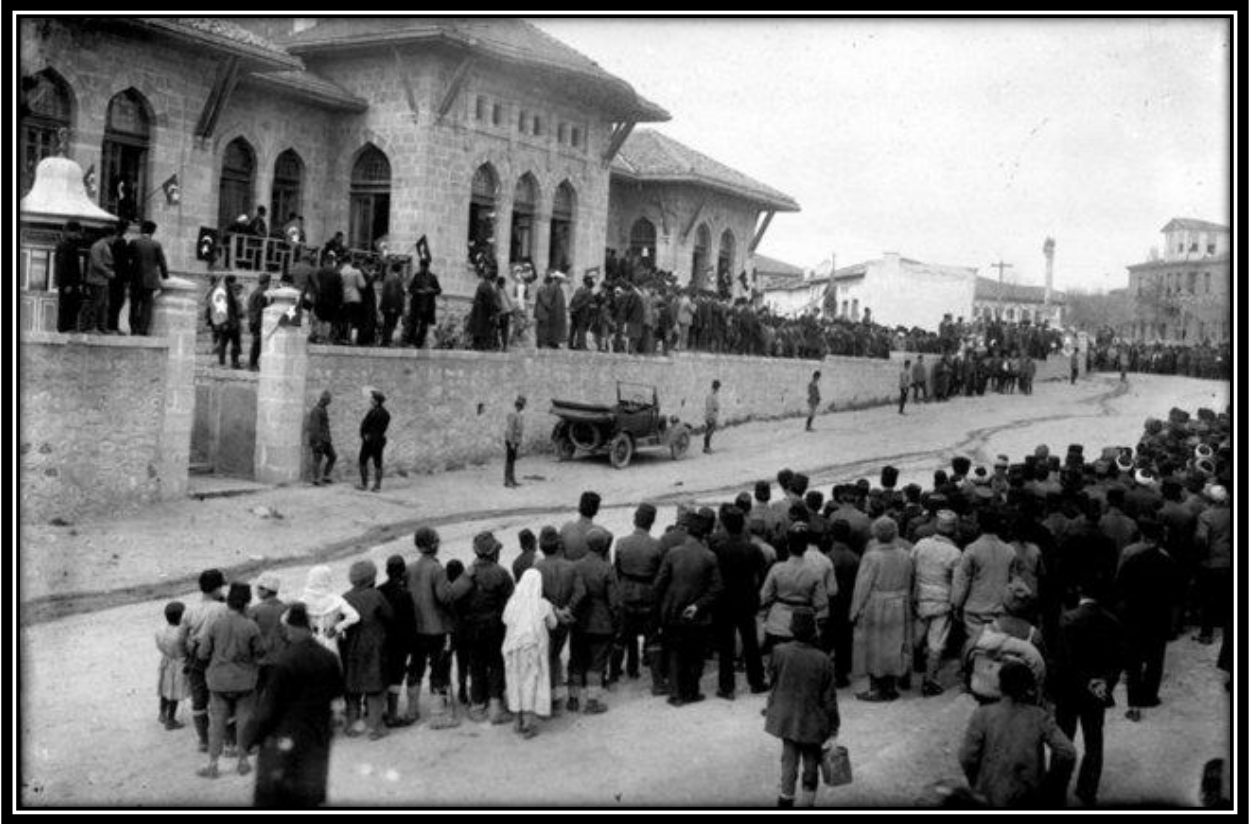

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı
23 Nisan 1920, Ankara

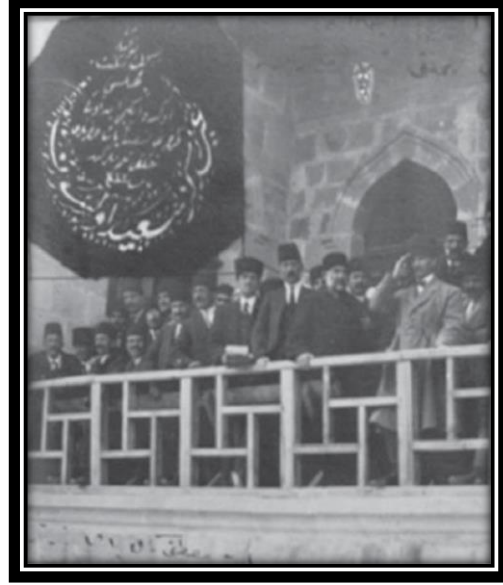
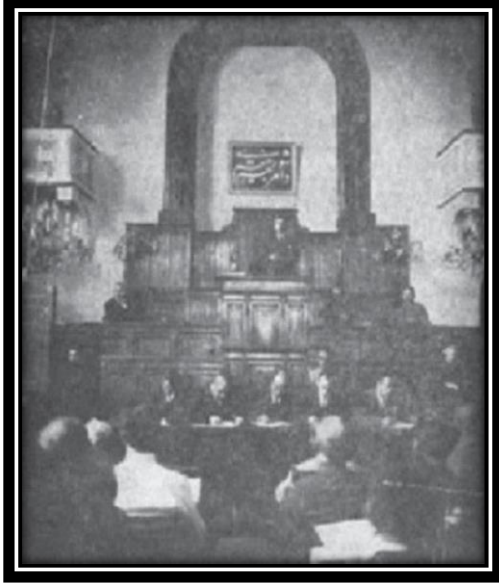

Mustafa Kemal Atatürk Türkiye Büyük Millet Meclisinin
Açılış Konuşmasını Yaparken
23 Nisan 1920, Ankara

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı
23 Nisan 1920, Ankara

PUŞİDE-İ SİYAH

Tarihler 20 Temmuz 1920'yi gösterdiğinde Osmanlı'nın manevi başkenti, Osman Gazi Han'ın ebedi istirahatgahı olan Bursa Yunan Orduları tarafından işgal edilmişti. İşte bu işgal daha adımları yeni atılmış Türk Kurtuluş Savaşı için büyük bir moral bozukluğu ve manevi yıkım olmuştu. Bu Türk Milleti için bir utançtı. Osman Gazi'nin kabrinin olduğu şehirde Yunan bayrağının dalgalanması Türk milletini derinden yaralamıştı.

Bu işgalin Millî Mücadele'nin başşehri Ankara'ya olan yansıması çok farklı oldu. Konu hemen meclis gündemine geldi ve müzakere edildi. Kürsüye gelen Burdur milletvekili İsmail Suphi Bey, Yunanların işgal ettiği Anadolu topraklarında yaptığı zulümleri anlattı. Konuşmasında, Yunanların Bursa Ulu Camii'ni bombalarla tahribe yeltendiklerini, Yunan subayların yedi asır evvel Osmanlı Sultanı Orhan Gazi Han ile evlenen Rum kızı (Horofira) Nilüfer Sultan'ın kabrine giderek, "Vaktiyle sen bir Türk'e vardın, Türk'le evlendin de eline ne geçti, Müslüman oldun da ne oldu? Bak yine kazanan taraf biziz ve sende ayaklarımızın altındasın" demek suretiyle kabri tekmelediklerini ve tahrip ettiklerini anlattı...

TBMM'deki bu mütealalar üzerine, Kudüs'ün Haçlı işgali altında kaldığı süre zarfında sarığındaki beyaz sargıyı çıkarıp Kudüs geri alınana dek siyah sarık takan Selahaddin Eyyubi'ye öykünen Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, TBMM riyaset kürsüsüne kapkara bir örtü örtülmesini istedi. Bu, "bir milletin manevi başkentinin düşman çizmesi ile ezildiği beher gün mutlak suretle yas" demekti. Bu kara örtü "PUŞİDE-İ SİYAH" adıyla bilindi...

Puşide-i siyah, kapkara duruşu ile meclis kürsüsünü uzun süre kapladı. O'na bakan her Türk evladı, Her Türk mebusu o örtü orada durduğu sürece utandı, hicap duydu. Ta ki 11 Eylül 1922 tarihinde 48. süvari alayı 3. bölük komutanı Şükrü Naili (Gökberk) Bey, Bursa Belediyesi binasına Türk Bayrağını dikmesi ile Türk Milleti'nin yası sona ermiş, meclis riyaset kürsüsünde tam 2 sene 2 ay 2 gün boyunca örtülü duran bu siyah örtü yine Ulu Önderin talimatıyla kaldırılmıştır...

11 Eylül 1922 günü, sadece Bursa'nın değil, Türk Milleti'nin maneviyatındaki işgal de sona ermiştir.

Mustafa Kemal Paşa, beraberinde yaveri Muzaffer Bey, kurmay subay Şemseddin, Ayıcı Arif, özel kalem müdürü Hayati Bey, kurmay subay Tevfik Bey (Bıyıklıoğlu) ve yaver Salih Bey (Bozok) ile cephede görülüyor.
Ocak 1921, Eskişehir

I. İnönü Savaşı
Ocak 1921, Eskişehir

I.İNÖNÜ SAVAŞININ ÖNEMİ

I.İnönü Muharebesi, Kurtuluş Savaşı sırasında 6 Ocak 1921'de iki koldan saldırıya geçen Yunan güçleriyle İnönü mevziinde savunma halinde olan Ankara hükümeti kuvvetleri arasında gerçekleşmiş muharebelerdir.

Yunanlılar, Türk ordusunun gücü hakkında keşifte bulunarak Eskişehir'i ele geçirip, TBMM'yi dağıtmak için üs olarak kullanmak istiyordu. Bu arada Türklere karşı göstereceği başarı İtilaf devletlerinden yardım almasını kolaylaştıracaktı. Bu yolla Türk gücünü kırarak Sevr'i uygulatabileceklerdi. Üstelik; TBMM'nin Çerkez Ethem İsyanıyla uğraşıyor olması böyle bir olayı gerçekleştirmek için uygun bir ortamdı.

Yunan saldırısı İnönü mevkiinde İsmet Paşa komutasında durduruldu. Batı Cephesi'nde düzenli orduların Yunan ordularına karşı kazandığı ilk zaferdir. Bu zafer TBMM'nin iç durumunu kuvvetlendirmiş, dışarıdaki itibarını arttırmış, askere alım işlemleri hızlanmıştı. İsmet Paşa, Albaylıktan Generalliğe terfi etmiştir.

İtilaf devletlerinin hiç beklemedikleri bu yenilgi karşısında durumu görüşmek üzere Londra'da toplandılar. Sevr Antlaşmasını gözden geçirmek zorunda kaldılar. Bu zaferden sonra Çerkez Ethem İsyanı da bastırılmış ve düzenli orduya karşı yapılan bütün müdahaleler ve isyanlar bastırılmıştır.

SAVAŞIN SONUÇLARI

- Türk ordusu zafer kazanmıştır,
- Batı cephesinde kazanılan ilk savaş I.İnönü Savaşı olmuştur,
- Düzenli ordunun önemi ortaya çıkmıştır,
- Ulusun birliği ve beraberliği sağlanmıştır,
- TBMM, siyasi açıdan güç kazanmıştır,
- Anlaşma devletleri kendi içerisinde anlaşmazlığa düşmüştür,
- Londra Konferansı toplanmıştır,
- Moskova Antlaşması için önemli bir zemin hazırlanmıştır,
- Yunanlılar geri çekilmek zorunda kalmışlardır.

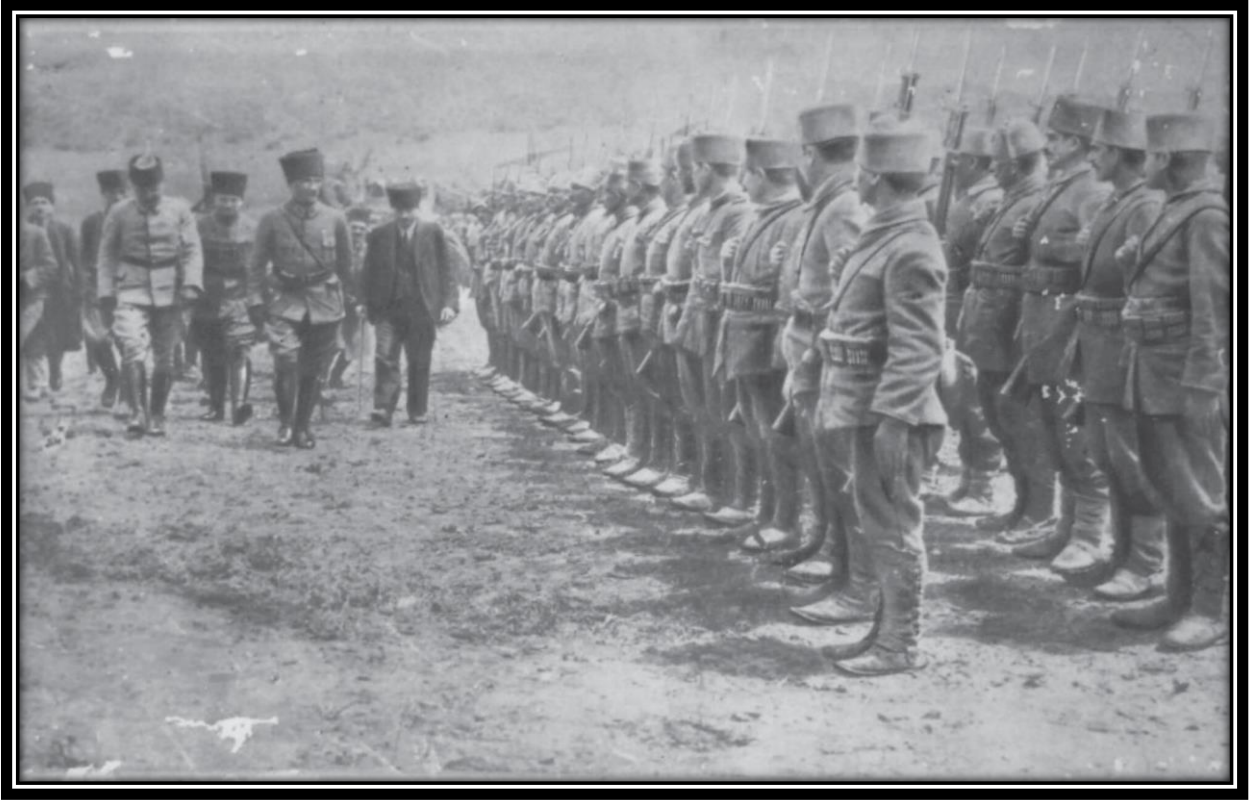
I. İnönü Savaşı
6 Ocak 1921, Eskişehir

Efendiler! Bugün kutsal savaşımızın amacı tam bağımsızlıktır.
Ocak 1921, Eskişehir

Yirmi üç yıl milli savunma ve genelkurmay başkanı olarak görev yapan ve Türkiye'nin iki mareşalinden biri olan Fevzi Çakmak yalnızca bir asker değildir. O inmeyen bir bayrak, unutulmaz bir devlet adamıdır.
Ocak 1921

II. İnönü Muharebesi
Mart 1921, İnönü

II.İNÖNÜ SAVAŞININ ÖNEMİ

İngilizlerin Yunanlıları kışkırtmasıyla meydana gelen bir savaştır. Sayıca üstün olan Yunan ordusuna karşı büyük bir zafer kazanılmıştır. II. İnönü Savaşı sayesinde milli mücadelede başarılı olunacağına dair olan inanç artmıştır.

Sevr Antlaşmasını Türklere uygulamak isteyen Yunanistan, 41.150 tüfek, 720 ağır makineli tüfek, 3.134 hafif makineli tüfek, 220 top ve 2.000 kılıçlı askerle Türk ulusuna saldırdı. Türklerin elinde ise 0.108 tüfek, 235 ağır makineli tüfek, 55 hafif makineli tüfek, 102 top ve 2.235 kılıç vardı.

Yunanistan Bursa'dan Bilecik'e doğru saldırılarını başlattı. Daha sonra Eskişehir'e, Uşak üzerinden de Afyon'a doğru geliyordu. Türk Birlikleri Bursa'dan başlatılan saldırıya mevzilenmişti. Savaş tüm yoğunluğu ile devam ediyordu. İlk başlarda Yunanlılar başarılı ataklar sergilemişti. Fakat Türklerin direnci karşısında daha fazla dayanamayıp geri çekilmek zorunda kaldılar.

II. İnönü savaşında ilk çatışmalar 23 Mart 1921 tarihinde başlamıştır ve 31 Mart 1921 tarihine kadar devam etmiştir.

SAVAŞIN SONUÇLARI

- Güneydeki Türk birlikleri İsmet Paşa'nın komutasına verildi,
- İtalyanlar ve Fransızlar Zonguldak başta olmak üzere işgal ettikleri Güney batı Anadolu bölgesinden geri çekilmeye başladılar,
- Fransa, Türkiye Cumhuriyeti ile barış yapmak için Bouillon' u Ankara'ya gönderdi,
- Bu ikinci savaşta halkın TBMM'ne olan güveni daha fazla arttı,
- Fransa TBMM hükümetini tanımıştır.
- Malta'da bulunan Türk esirleri serbest bırakılmıştır.
- Halkın devlete ve orduya güveni artmıştır.
- İtalya, Türk topraklarından çekilmeye başlamıştır.

II. İnönü Muharebesi
31 Mart 1921, İnönü

II. İnönü Savaşı, Türk Süvarisi
23 Mart 1921, İnönü

22 gün ve 22 gece aralıksız devam eden ve Türk ordusunun, Batılı devletlerin güdümündeki Yunan ordusunu hezimete uğrattığı Sakarya Meydan Muharebesi bugünkü Polatlı ve Haymana ilçelerinin bulunduğu bölgede yapılmıştır.
23 Ağustos - 13 Eylül 1921

Büyük Taarruz
26 Ağustos - 9 Eylül 1922, Afyon

İsmet Paşa Garp Cephesi Subayları ile
26 Ağustos - 9 Eylül 1922

Büyük Taarruz
26 Ağustos - 9 Eylül 1922,
Afyon / Kocatepe

Etem Hamdi Tem, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusu'nda görev yapan bir asteğmen idi. Kafkas Cephesi'ndeki savaşlarda yer aldı. Alman malı Reflex ICA marka bir fotoğraf makinesi vardı. Kurtuluş Savaşı'nda Genelkurmay'da görevliydi. Yeni Türk ordusunun resmi fotoğrafçısı idi. Büyük Taarruz sırasında Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın en yakınında yer alanlardan biriydi.

1921 yılından vefatına kadar Atatürk'ün fotoğrafçılığını yaptı. Zaman içinde anıt fotoğrafa dönüşen Kocatepe'deki Atatürk fotoğrafını, Büyük Taarruz'un ilk saatlerinde çekmişti.

26 Ağustos - 9 Eylül 1922

BÜYÜK TAARRUZ'UN SONUÇLARI

Yunan ordusu mağlup oldu ve uzun süre toparlanamayacak şekilde imha edildi. 200.000 mevcutlu ordunun 120.000-130.000 kişinin öldüğü, yaralandığı ve esir edildiği tahmin edilmektedir.

Büyük Zafer'in Türk milletine insan zıyatı yönünden maliyeti ise 2318 şehit, 9360 yaralı, 101 esir ve 1697 kayıp olmak üzere toplam 13.476 kişidir.

Büyük Taarruz'da Türk ordusunun zıyat oranı % 6.3, Yunan ordusunun zıyat oranı ise %65'tir (on misli).

Kazanılan zafer, Türk topraklarının işgal kuvvetlerinden tamamen temizlenmesini sağladı.

Bugünün Türk askerine, gerektiğinde nelere muktedir olabildiğinin örneğini verdi. Bu zafer, jeopolitik bir düşünceyi de doğruladı "Anadolu istila edilemez."

Türk milleti ne kadar zayıf olursa olsun yine bir ordu çıkarır ve vatanı için savaşır. Savaşmak zorundadır da. Bu nedenledir ki İkinci Dünya Savaşı'nda ne Hitler ne de Stalin Türkiye'ye taarruz edemedi.

Atatürk Sakarya Meydan Muharebesi ve Büyük Taarruz'la dünya askeri tarihinde ilk defa topyekûn savaşın örneğini verdi.

Askeri güçle kabul ettirilmek istenen Sevr Anlaşması, Türk askeri gücü ile muharebe sahasında yırtılmış oldu. Lozan Barış Anlaşması'nın yapılmasını sağladı. Türkiye Misak-ı Milli'nin coğrafi hedeflerine ulaştı.

Bu zafer, 4000 yıllık Türk tarihinde en uzun barış dönemini sağladı. Ancak büyük zaferler, uzun süreli barış dönemleri sağlarlar.

"Büyük Yunanistan" hayali peşinde koşan Başbakan Venizelos Yunanistan'dan kaçtı.

Yenilgiden sorumlu tutulan başkomutan ve başbakan idama, bir amiral ve bir general müebbed hapse mahkum edildi.

Yunanlılar bu yenilgiden maddi ve manevi olarak o kadar yıkılmıştır ki, yenilginin sonuçları bugünkü Türk-Yunan ilişkilerinin kaynakları olmuştur.

Atatürk, Büyük Taarruz'da düşmanı yenmeyi, zaferi sadece bir araç olarak görmüştür ve zaferden sonra şöyle demiştir: "Hiçbir zafer gaye değildir. Zafer ancak kendisinden daha büyük olan bir gayeyi elde etmek için belli başlı vasıtaadır.

Büyük Taarruz
26 Ağustos - 9 Eylül 1922, Afyon

Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" emriyle Türk ordusu 9 Eylül 1922 sabahı İzmir'e girdi. Türk ordusunun İzmir'e girişiyile birlikte, 3 yıl 3 ay 24 gün süren Yunan işgaline son verildi.
9 Eylül 1922, İzmir

Türk ordusunun kazandığı Büyük Taarruz, Mudanya Ateşkes Antlaşması'na giden süreci başlattı. Türkiye, Mudanya Ateşkes Antlaşması'ndan sonra 24 Temmuz 1923'te Lozan Barış Antlaşması'nı imzalayarak bağımsızlığını kazandı.
9 Eylül 1922, İzmir

Aziz milletimizin, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde başlattığı kurtuluş mücadelesi, 9 Eylül 1922'de İzmir'in işgalden kurtarılmasıyla sona ermiştir. Bu önemli günde İzmir'deki bağımsızlık mücadelesi ile tarihin akışı değişmiş, Cumhuriyetimizin kuruluşunun habercisi tarihi olmuştur.
9 Eylül 1922, İzmir

“İlk verdiğim Akdeniz hedefine varmakta orduların gösterdiği gayret ve fedakarlığı hürmet ve takdirle anarım. Elde edilen büyük muzafferiyetin yapıcısı olan kıymetli arkadaşlarıma en içten teşekkür ve tebriklerimi bildiririm.

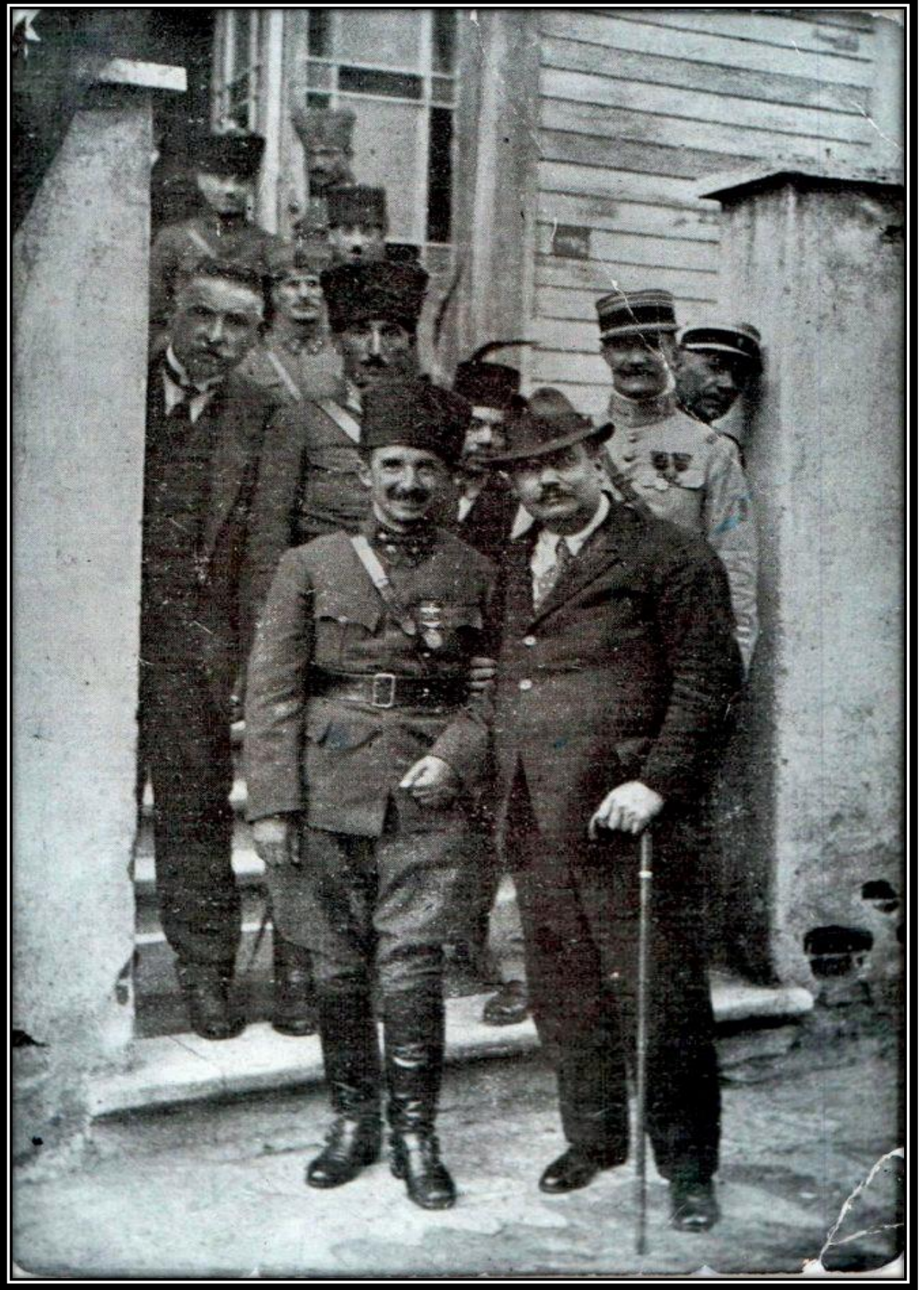
Orduların bundan sonra verilecek hedeflerin alınmasında da aynı fedakârlık yarışmasını göstereceklerine inancım tamdır”.

Mustafa Kemal Atatürk, 18 Eylül 1922, İzmir

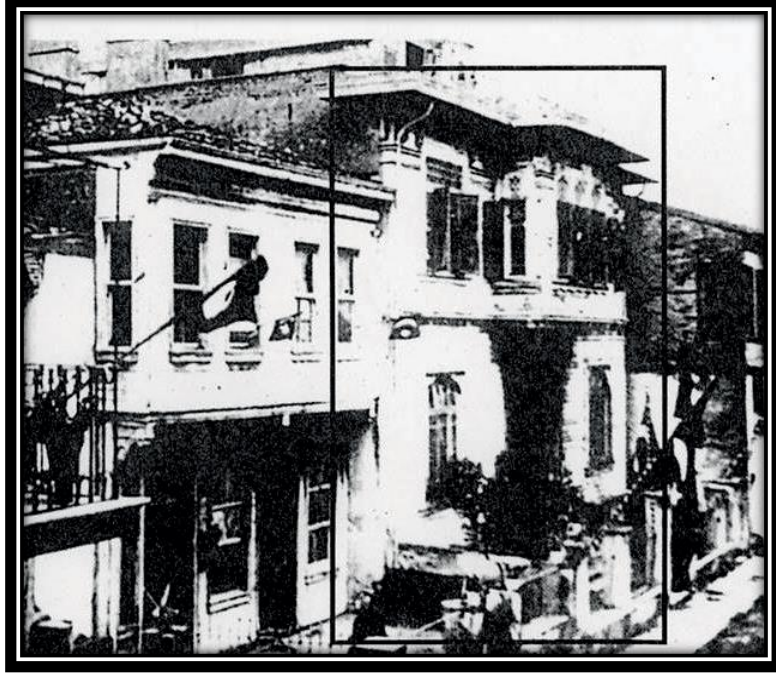
Mudanya Mütarekesi
11 Ekim 1922, Bursa

Mudanya Mütarekesi, İsmet Paşa
11 Ekim 1922, Bursa

Mudanya Mütareke Evi

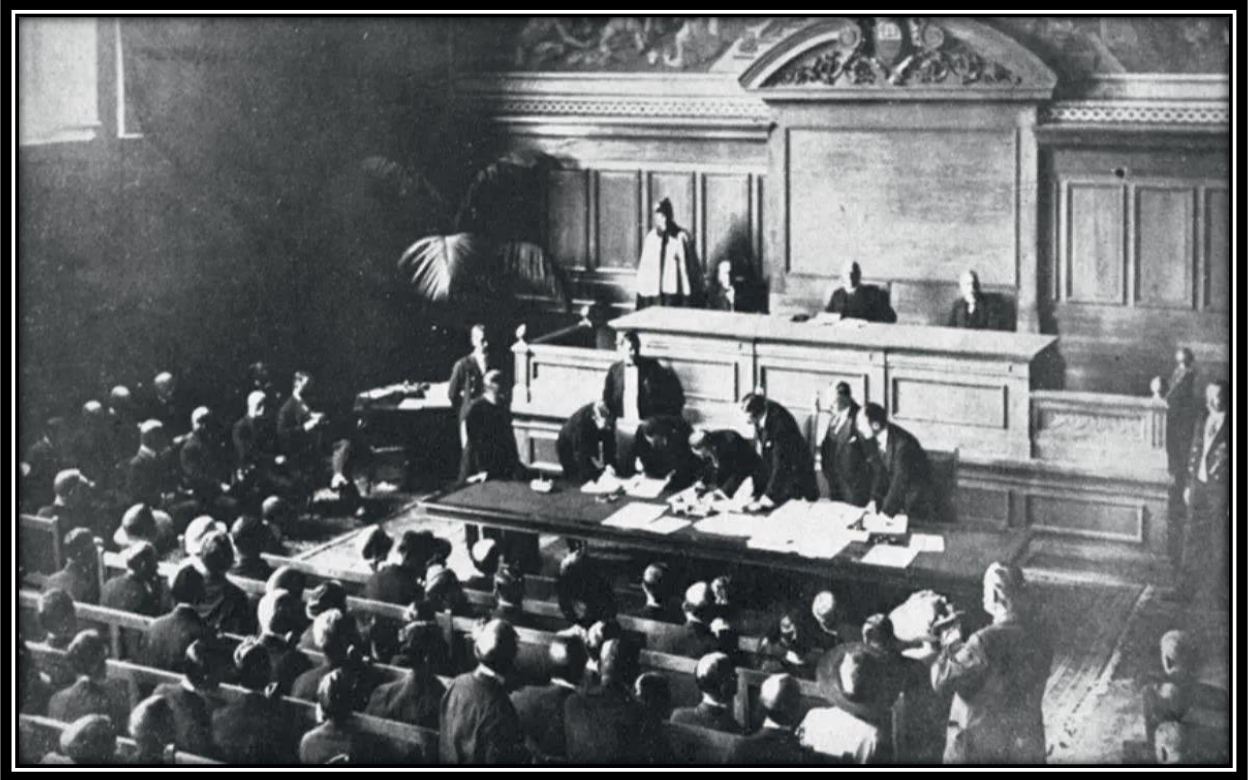
19. Yüzyıl sonlarının mimari yapısı olan bu tarihi bina arsa alanı 800 m2 olup bina alanı 400 m2 dir. Rus asıllı Alexandre Ganyanof' a ait olan ev daha sonraları hayırsever iş adamı Hayri İpar tarafından satın alınarak onarılmış ve 1937 yılında müzeye dönüştürülmüştür.

Günümüzde iki tarafındaki binalar yıkılmıştır.
Ekim 1922, Bursa

Cumhuriyetin İlanı
29 Ekim 1923, Ankara

Cumhuriyetin İlanı
29 Ekim 1923, Ankara

CUMHURİYETİN İLANI VE MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN CUMHURBAŞKANI UNVANIYLA İLK KONUŞMASI

Meclis, 29 Ekim 1923 Pazartesi saat 18.00'de İsmet İnönü başkanlığında toplandı.

Konuşmaların ardından Cumhuriyet saat 20.30'da oturuma katılan 158 üyenin tamamının oyuyla kabul edildi. Cumhuriyetin ilanı "Yaşasın Cumhuriyet" sesleri ve alkışlarla karşılandı.

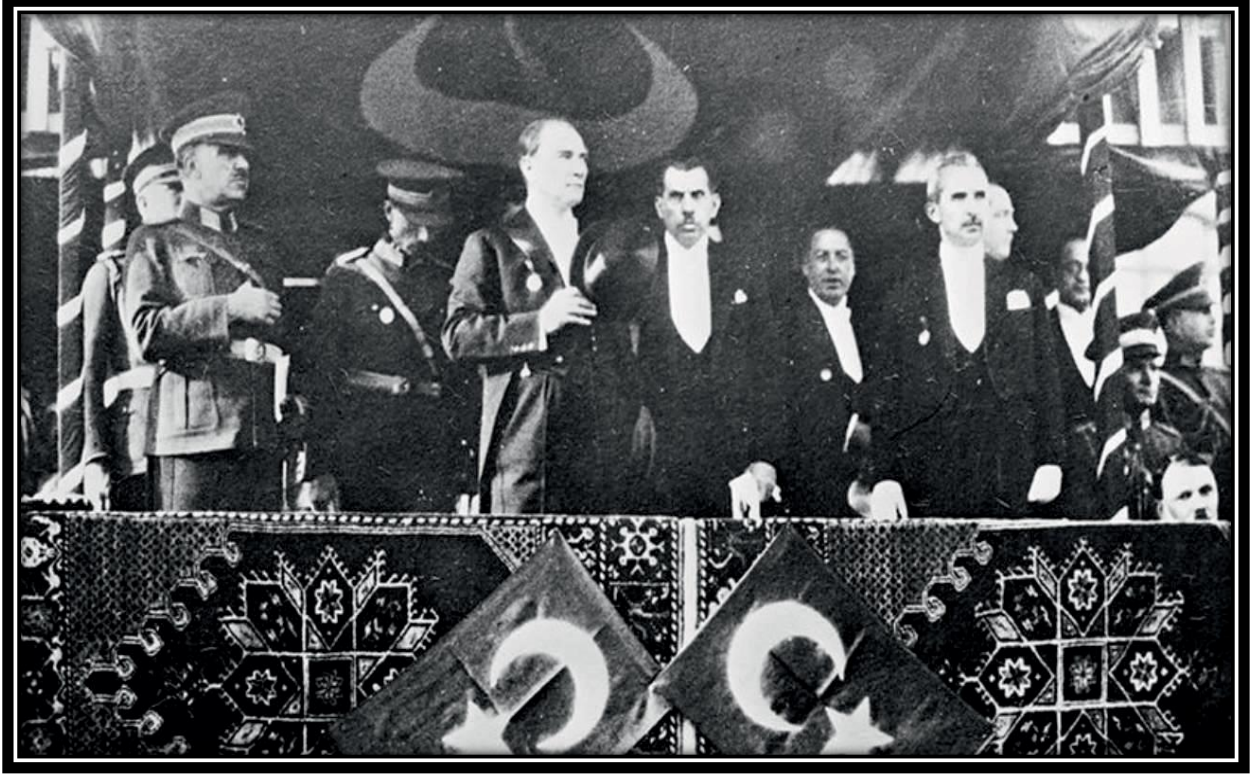
"Türkiye, dünya devletleri arasında tuttuğu yere layık olduğunu ispat edecektir"

Cumhuriyetin ilanından ardından cumhurbaşkanlığı seçimine geçildi. Yapılan gizli oylamada 158 milletvekilinin tamamının oyunu alan Gazi Mustafa Kemal, TBMM tarafından yeni Türk devletinin ilk cumhurbaşkanı seçildi.

Cumhurbaşkanı unvanıyla kürsüye çıkan Mustafa Kemal Paşa'nın Meclise hitabı TBMM kayıtlarında şöyle yer aldı:

"Efendiler; asırlardan beri Doğu'da haksızlığa ve zulme uğramış olan milletimiz, Türk milleti, gerçekte soydan sahip bulunduğu yüksek kabiliyetlerden yoksun zannediliyordu. Son yıllarda milletimizin fiili olarak gösterdiği kabiliyet, istidat ve kavrayış kendi hakkında kötü düşünenlerin ne kadar gafil ve ne kadar gerçeği görmekten uzak, görünüşe aldanan insanlar olduğunu pek güzel ispat etti. Milletimiz kendisinde var olan vasıfları ve değeri, hükümetin yeni adıyla medeniyet dünyasına çok daha kolaylıkla gösterebilecektir. Türkiye Cumhuriyeti, dünya devletleri arasında tuttuğu yere layık olduğunu eserleriyle ispat edecektir. Arkadaşlar; bu yüksek rejimi yaratan Türk milletinin son dört yıl içinde kazandığı zafer, bundan sonra da birkaç misli olmak üzere kendini gösterecektir. Bendeniz, kazandığım bu güven ve itimada layık olmak için pek önemli gördüğüm bir noktadaki ihtiyacı arz etmek mecburiyetindeyim. O ihtiyaç, yüce heyetinizin şahsıma karşı gösterdiği sevgi, güven ve desteğin devamıdır. Ancak bu sayede ve Tanrı'nın yardımıyla, bana verdiğiniz ve vereceğiniz görevleri en iyi şekilde yapabileceğimi ümit ediyorum.

Daima sayın arkadaşlarımla ellerine çok samimi ve sıkı bir şekilde yapışarak, kendimi onların şahıslarından bir an bile uzak görmeyerek çalışacağım. Daima milletin sevgi ve güvenine dayanarak hep birlikte ileri gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır."

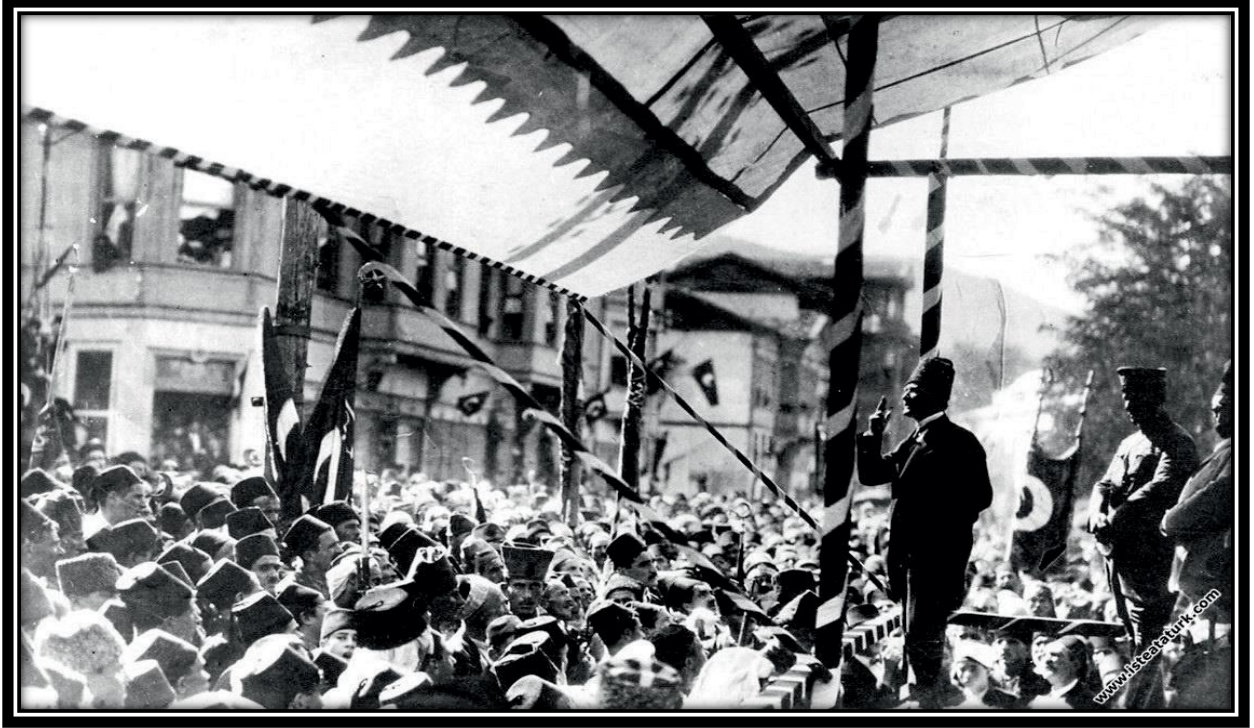

Cumhuriyetin İlanı
29 Ekim 1923, Ankara

Cumhuriyetin İlanı
29 Ekim 1923, Ankara

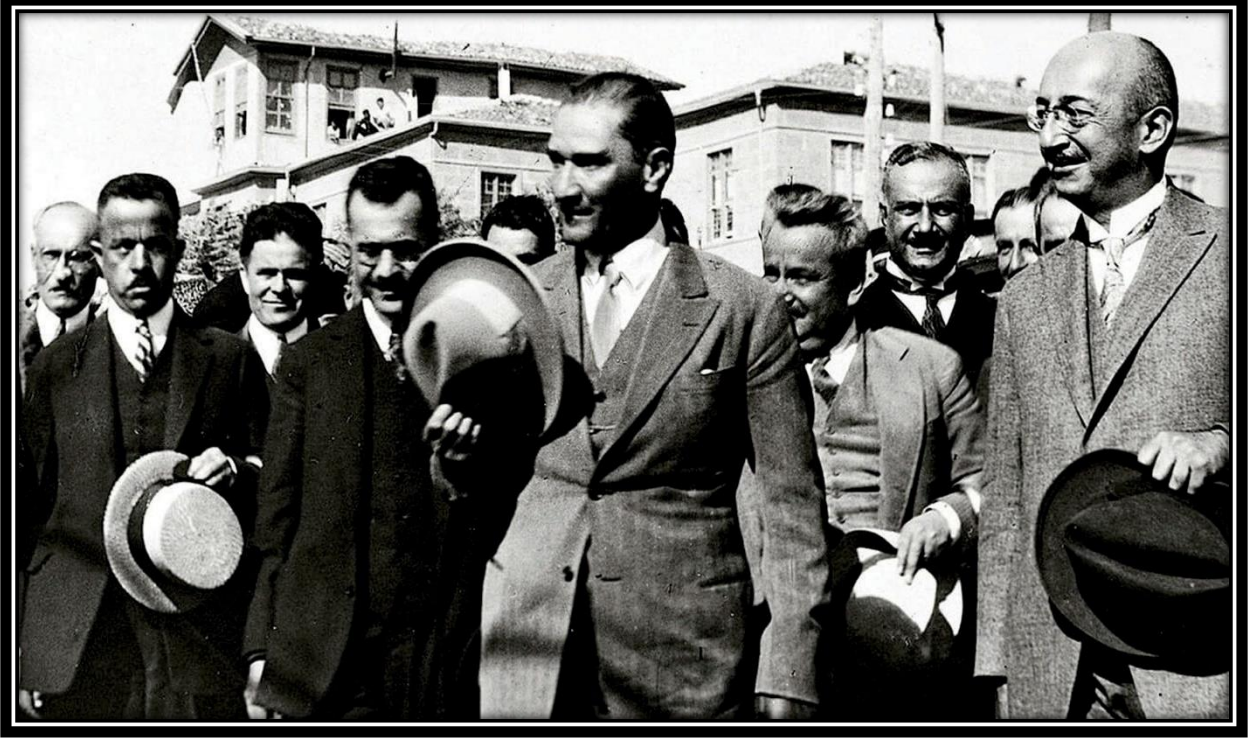

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal,
Bursa'nın düşman işgalinden kurtuluşunun II. yıl dönümünde
Bursa'lılara hitap ederken.
11 Eylül 1924, Bursa

Hünkâr Köşkü, Atatürk'ü şapkalarıyla selamlayan Bursalılar
(Hünkâr Köşkü Müzesi arşivi)
28 Eylül 1925, Bursa

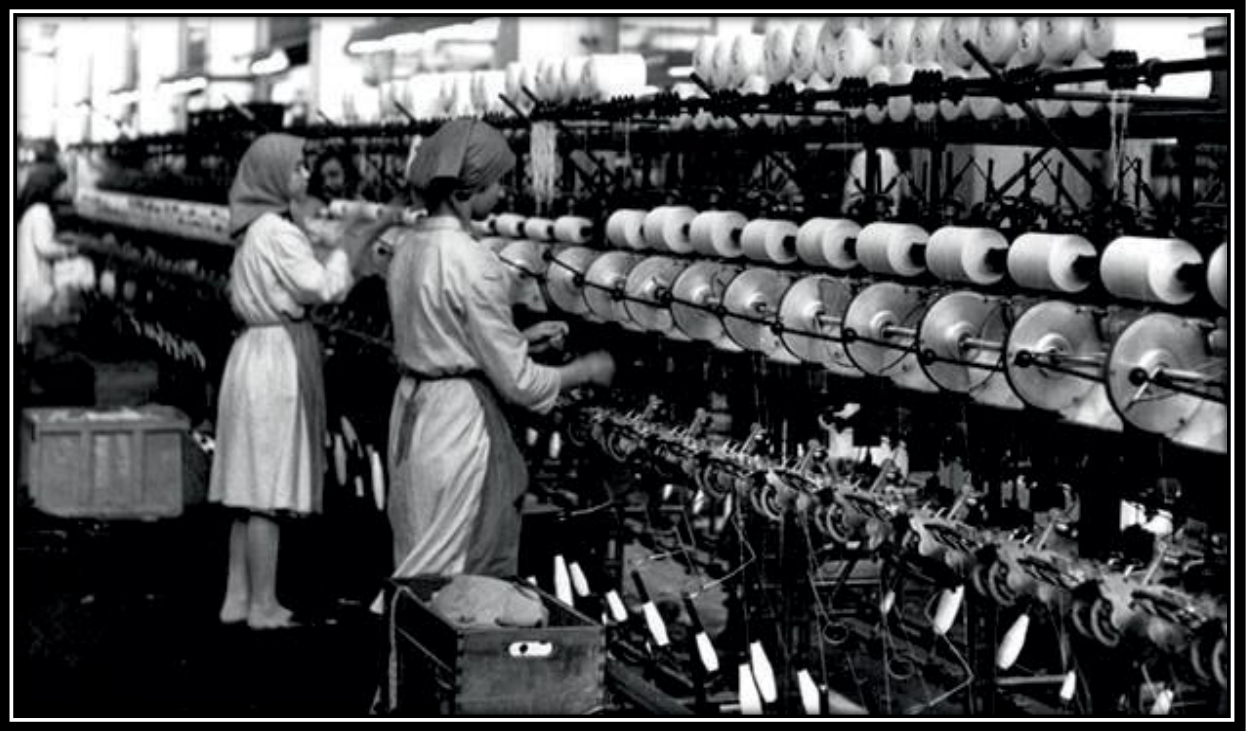
Şapka ve Kıyafet Devrimi
1925, Kastamonu

Şapka ve Kıyafet Devrimi
Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk İstanbul'dan karşılamaya gelen
Hanımlarla, Bursa gezisi, Reşit Paşa gemisi.
23 Eylül 1925, Bursa

Şapka ve Kıyafet Devrimi
Gazi Mustafa Kemal Atatürk İstanbul'dan gelen karşılama heyetiyle birlikte.
23 Eylül 1925, Bursa - Mudanya

Sanayi Devrimi, Bünyan Dokuma Fabrikası
Kasım 1927, Kayseri

Sanayi Devrimi
1927

Harf Devrimi
1928

Harf Devrimi
1928

Harf Devrimi
1928

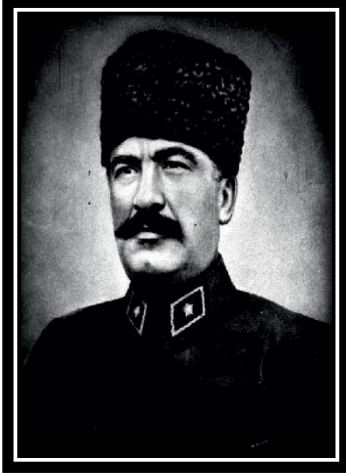
**MİLLİ MÜCADELE
KAHRAMANLARIMIZDAN
BAZILARI**

Gördesli Makbule

Makbule Hanım, Gördes'in ileri gelen ailelerinden birinin kızıydı. Henüz 19 yaşındayken eşiyle beraber Kuvayı Milliye güçlerine katılmış ve Yunan kuvvetleriyle yapılan birçok çatışmada yer almıştır. Yiğitliğiyle silah arkadaşlarına cesaret veren Makbule Hanım, henüz 22 yaşındayken Akhisar'da öldürülmüştür.

Şahin Bey

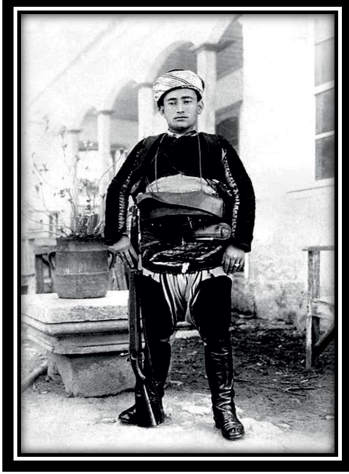
Asıl adı Mehmet Sait olan Şahin Bey, Fransız işgal kuvvetlerine erzak taşıyan yüz elli arabalık konvoyu bozguna uğratarak Antep'in kurtuluş mücadelesi başlatmış ve "Düşman cesedimi çiğnemedi Antep'e giremez!" sözüyle tarihe geçmiştir.

Nezahat Onbaşı

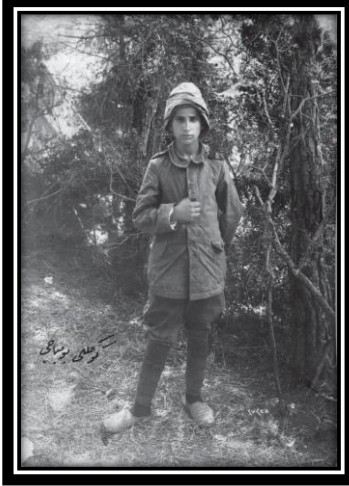
9 yaşından itibaren babasıyla beraber cephede savaşan Nezahat Onbaşı henüz 12 yaşındayken "Onbaşı" rütbesini hak etmiştir. Konya İsyanı, I. ve II. İnönü Savaş'ları, Sakarya ve Gediz Muharebeleri'nde silah taşıyarak, İstiklal Savaşı'nın kahramanları arasında yer almıştır.

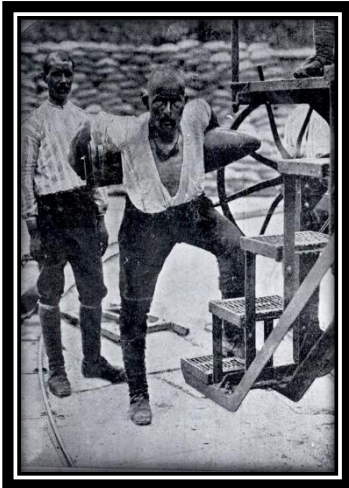
Yörük Ali Efe

Yunan işgali altında olan Aydın'da, Malgaç Baskını ile düşmana ilk darbeyi vuran ve bölgedeki istiklal mücadelesini başlatan efe olmuştur. Alçak gönüllüğü ile halkın sevgisini kazanan ve "Efelerin Efesi" türküsüyle anılan kahramanın evi de Kültür Bakanlığı tarafından Yörük Ali Efe Müzesi adıyla ziyaretçilere açılmıştır.

Bombacı Ahmet

Kurtuluş Savaşı'ndaki çocuk kahramanlardan biridir. Maraş şehrinin kurtulmasında büyük rol oynamıştır. Bombacı Ahmet Kurtuluş savaşının en çetin ve sert döneminde korkusuzca kaledeki askerlere mühimmat ve erzak taşımıştır. 17 yaşında öldüğü tahmin ediliyor.

Seyit Onbaşı (Seyit Ali Çabuk)

I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile Çanakkale Cephesi'nde topçu eri olarak göreve başladı. 18 Mart 1915'te Müttefik donanması Çanakkale Boğazı'nı geçmek için saldırıya geçti. Bu sırada Seyit Onbaşı Rumeli Mecidiye Tabyası'nda görevliydi. Yapılan atışlar sebebiyle tabyada bulunan topun mermi kaldıran vinci parçalandı. Bunun üzerine Seyit Ali 215 kilogram ağırlığındaki top mermilerini sırtlayarak top kundağına yerleştirdi. Seyit Ali, ilk iki atışta Ocean'a hafif bazı hasarlar verdiyse de, üçüncü atışında İngiliz zırhlısı Ocean'a ağır yara verdi. Nusret mayın gemisi'nin döktüğü mayınlardan birine çarptı. Ocean' da bu yaradan kısa bir süre sonra alabora olarak battı.

Kara Fatma

Kurtuluş Savaşı'nın yiğit bir savaşçısı olan Kara Fatma'nın 300 kişilik Kuvayı Milliye güçleriyle beraber İzmit, Bursa, Adapazarı ve Bilecik'te işgalcilere büyük kayıplar verdirdiği, Bursa'nın işgalcilerden kurtulmasında önemli katkısı olduğu bilinir.

Mücahide Hatice Hanım

“İzmir'in Kemalpaşa (Nif) kazasının Ahmetli köyünden Hacı Halilzâdeler'denim. Babam merhum Mehmet Efendi'dir. Çanakkale Anafartalar'da 56. fırkada silahımla muharebelere iştirak ettim. Adım Ahmet idi. Benim kadın olduğumu kimse bilmiyordu. Şarapnel ve kurşunlarla dokuz yerimden yaralandım. Milli muharebelerimize de gönüllü iştirak ettim...”

Halide Edib Adıvar

1919 yılında İstanbul halkını ülkenin işgaline karşı harekete geçirmek için yaptığı konuşmaları ile zihinlerde yer etmiş hatiptir. Kurtuluş Savaşı'nda cephede Mustafa Kemal'in yanında görev yapmış bir sivil olmasına rağmen rütbe alarak savaş kahramanı sayılmıştır. Savaş yıllarında Anadolu Ajansının kurulmasında rol alarak gazetecilik de yapmıştır. II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte yazarlığa başlayan Halide Edib; yazdığı yirmi bir roman, dört hikâye kitabı, iki tiyatro eseri ve çeşitli incelemeleriyle Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemleri Türk edebiyatının en çok eser veren yazarlarından biridir.

Bu kitap,
çocuklarımıza ve gençlerimize BURKON Turizm' in bir hediyesidir.

Gençlerimizin Türkiye Cumhuriyeti'nin, demokrasinin ve Atatürk devrimlerinin kıymetini bilmesini arzu ediyoruz.

Hasan EKER
28 Şubat 2023, Bursa

www.burkon.com

444 9 443

EY TÜRK GENÇLİĞİ !

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, İstiklâl ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Mustafa Kemal Atatürk
20 Ekim 1927

burkon®

2023